

Digitalizace soudního spisu

PETRA KOTÁPIŠOVÁ*

Digitalization of court files

Summary: *The increasing involvement of technology in civil dispute resolution inevitably raises the issue of digital court file maintenance. New technologies offer opportunities to simplify the process of maintaining and viewing court files. The aim of the presented paper is to provide a reflection on the issue of digital court files, focusing on whether our legal system allows for the implementation of digital court files and what difficulties may be associated with the implementation of digital court files. The paper concludes by stating that, although the legislation provides for the implementation of a digital court file, it is necessary to adopt specific implementing rules for the proper and efficient functioning of the digital court file. Furthermore, the issue of the system in which the digital court file will be operated needs to be resolved.*

Keywords: *Digital court file, Electronic court file, eSpis, ISIR, Electronic payment order, court file.*

Rozvoj technologií je všudypřítomný a reagovat na něj musí i právní řád. Tato reakce nespočívá pouze ve vydávání nových norem týkajících se AI, ale také ve využívání technologií v již existujícím procesu uplatňování práva. Digitalizace a nové technologie mohou přinést ulehčení civilního řízení pro účastníky řízení i soudy, avšak civilní proces zatím jejich využití zavádí velmi pomalu. Přestože v některých aspektech civilního procesu je již možné spatřovat znatelný vliv nových technologií (např. elektronický platební rozkaz, elektronické doručování, využití videokonferenčních zařízení apod.), v jiných aspektech civilní proces naopak v digitalizaci zaostává.¹ Cílem tohoto příspěvku je přinést zamyšlení nad problematikou digitálního soudního spisu (eSpisu), se zaměřením na otázky, zda náš právní řád umožňuje zavedení digitálního soudního spisu a jaká úskalí mohou být se zavedením digitálního soudního spisu spojena.

Soudní spis

Nezbytnou součástí každého civilního řízení (a soudních a správních řízení obecně) je vedení soudního spisu, ve kterém je obsažen

průběh celého řízení (všechny úkony účastníků řízení nebo soudu) jsou v něm obsaženy. Nutnost vést soudní spis vychází jak z potřeby právní jistoty pro účastníky řízení, tak z potřeby kontroly postupu soudu.² Povinnost vést v civilním řízení soudní spis vychází z § 40b odst. 1 OSŘ, podle kterého platí, že: „O každém sporu nebo jiné právní věci se vede spis v listinné nebo v elektronické podobě.“ Z uvedeného ustanovení je patrné, že zákonodárce digitální (elektronické) vedení spisu předpokládal již v roce 2009, kdy byl do OSŘ vložen § 40b, a to zákonem č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.³ Vedení soudního spisu se dále řídí zákonem o archivnictví a spisové službě,⁴ kancelářským řádem soudu⁵ a jednacím řádem soudu.⁶ Zákonná úprava neobsahuje definici spisu, Tomáš Lechner jej však definuje jako: „[...] soubor zaznamenaných informací týkajících se jedné věci“ nebo jako základní evidenční jednotku popisující celistvé konkrétní řízení či řešení jedné určité věci.⁷ Tyto informace jsou typicky zaznamenávány ve formě dokumentů, které jsou podle § 2 písm. e) zákona o archivnictví a spisové

* Autorka je interní doktorandkou na katedře obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Tento příspěvek vznikl v rámci plnění projektu Grantové agentury České republiky č. 23-06243S „Digitální řešení civilních sporů a garance práva na spravedlivý proces“. E-mail: kotapisp@prf.cuni.cz.

¹ Srov. SEDLÁČEK, M. Elektronizace justice a nové technologie v civilním procesu. In: SEDLÁČEK, M., STŘELEČEK, T. a kol. *Civilní právo a nové technologie*. Praha 2022, str. 195.

² ŠÍNOVA, R., HAMULÁKOVÁ, K. a kol. *Civilní proces. Obecná část a sporné řízení*. 2. vydání. Praha 2020, str. 106.

³ ŠEBEK, R. Komentář k § 40b. In: DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha 2009, str. 252.

⁴ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č.j. 505/2001-Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy.

⁶ Vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ LECHNER T. Spis. In: MATĚS, P., ČERNÝ, P., LECHNER, T., SKALKA, P. *Nahlížení do spisu podle občanského soudního řádu, trestního řádu soudního řádu správního, správního řádu a daňového řádu*. Praha 2020, str. 15 a 16.

službě definovány jako: „každá písemná, obrazová, zvuková nebo jiná zaznamenaná informace, ať již v podobě analogové či digitální, která byla vytvořena původcem nebo byla původci doručena.“

Vedení spisu představuje spisovou službu, jejímž výkonem se rozumí „zajištění odborné správy dokumentů vzniklých z činnosti původce, popřípadě z činnosti jeho právních předchůdců, zahrnující jejich řádný příjem, evidenci, rozdělování, oběh, vyřizování, vyhotovování, podepisování, odesílání, ukládání a vyřazování ve skartačním řízení, a to včetně kontroly těchto činností.“⁸ Zákonem o archivnictví a spisové službě se musí řídit každý soudní spis, a tedy i ten digitální.⁹ Soudními spisy se zabývá také kancelářský řád soudu, a to v oddílu čtvrtém [Tvoření a oběh spisů (§ 164-200b)]. Spis pak podle § 164 kancelářského řádu soudu tvoří všechny písemnosti, které se vztahují k téže věci (podání, protokoly, záznamy, rozhodnutí apod.).¹⁰ Podle § 200b kancelářského řádu soudu mohou být spisy vedeny také v elektronické podobě, avšak není blíže specifikováno, jak takový elektronicky vedený spis bude vypadat, je pouze uvedeno, že bude veden v příslušném informačním systému, který rovněž není specifikován. Stejně tak je tomu v případě § 26a jednacního řádu soudu.

Elektronický platební rozkaz

Zatím jedinou plně elektronickou agendou v rámci civilního procesu je agenda elektronického platebního rozkazu, a to prostřednictvím aplikace CEPR.¹¹ Vedle elektronického spisu je však stále veden i tzv. sběrný spis, ve kterém jsou uloženy všechny listiny doručené soudu v listinné podobě.¹² V souladu s § 174a OSŘ je elektronický platební rozkaz vydán tehdy, pokud je žalobcem podán návrh na elektronickém formuláři podepsaný zaručeným elektronickým podpisem¹³

a požadované plnění nepřevyšuje 1 000 000 Kč.¹⁴ Miroslav Sedláček ve výčtu podmínek pro vydání elektronického platebního rozkazu vhodně uvádí vylíčení rozhodných skutečností dokazujících oprávněnost uplatňovaného nároku.¹⁵ Elektronický platební rozkaz se podává prostřednictvím speciálního elektronického formuláře dostupného na stránkách ePodatelny, provozovaných Ministerstvem vnitra.¹⁶ Shodně s Karlem Svobodou a Petrem Lavickým mám za to, že pokud je návrh na vydání elektronického platebního rozkazu podán jinak než prostřednictvím ePodatelny (např. doručením do datové schránky), neměl by jej soud pokládat za návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, ale pouze klasického platebního rozkazu.¹⁷ Pokud by totiž bylo připuštěno, že návrh na vydání elektronického platebního rozkazu je možné podat i jinak než prostřednictvím ePodatelny, došlo by k popření účelu celé koncepce elektronického platebního rozkazu. Vždyť cílem elektronického platebního rozkazu je především ulehčení procesu vymáhání práva, resp. nebude nutné návrh tisknout a ručně podepisovat nebo jej posílat do datové schránky příslušného soudu, ale bude možné jej prostřednictvím ePodatelny okamžitě podat.¹⁸

Stejně jako u klasického platebního rozkazu podle § 172 a násl. OSŘ, i u elektronického platebního rozkazu podle § 174a OSŘ platí, že uplatněný nárok vyplývá z rozhodných skutečností vylíčených žalobcem, které soudu umožní posoudit, zda se žalobcův nárok zakládá ve hmotném právu.¹⁹ Tyto skutečnosti pak musí být podloženy listinnými důkazy, které žalobce v elektronické podobě připojí k návrhu. Takové listiny již nemusí být elektronicky podepsány; postačí prostě kopie.²⁰ Pokud se však žalobce rozhodne listiny soudu dodat také v listinné podobě, budou tyto uloženy právě v tzv. sběrném spise. Předložení originálních listin soud požaduje jen tehdy, pokud by byla věc převedena do běžného

⁸ Ust. § 2 písm. l) zákona o archivnictví a spisové službě.

⁹ RANDSDORFOVÁ, E. In: 4. kulatý stůl o online soudnictví v ČR: Jaký je stav digitalizace justice v ČR? [online]. 9. 5. 2022. Dostupné na <https://www.youtube.com/watch?v=G1byw113Vgg&ab_channel=PP-C4%8Cesk%C3%A1tiskov%C3%A1kancel%C3%A1C5%99>.

¹⁰ Srov. ŠEBEK, c. d., str. 253.

¹¹ SEDLÁČEK, c. d., str. 196.

¹² SVOBODA, K. *Rízení v prvním stupni. Civilní proces z pohledu účastníka*. 1. vydání. Praha 2019, str. 397. Srov. také SEDLÁČEK, c. d., str. 196.

¹³ Srov. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, ze dne 28. 3. 2018, sp. zn. 14 Co 38/2018.

¹⁴ V povinnosti žalobce podat návrh na jeho vydání se elektronický platební rozkaz liší od klasického platebního rozkazu, neboť ten může soud vydat i bez návrhu žalobce (LAVICKÝ, P. *Komentář k § 174a*. In: DAVID, L., IŠTVÁNEK, F., JAVŮRKOVÁ, N., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář I. díl*. Praha 2009, str. 816. A také HRNČÍŘÍK, V. *Komentář k § 174a*. In: SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., DOLEŽILEK, J. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání. Praha 2022. [online] Dostupné na <<https://www-beck-online-cz>>).

¹⁵ SEDLÁČEK, c. d., str. 196. Srov. také HRNČÍŘÍK, c. d. Srov. dále usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 ICdo 31/2013.

¹⁶ Aktuální verze formuláře, využívaného od 20. 9. 2023, nese označení 35-a.

¹⁷ SVOBODA, c. d., str. 397. LAVICKÝ, c. d., str. 816.

¹⁸ Návrh musí být podepsán elektronicky ve smyslu § 6 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů, tedy musí jít o uznávaný elektronický podpis, resp. zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis nebo kvalifikovaný elektronický podpis.

¹⁹ SEDLÁČEK, c. d., str. 197. a srov. také ŠEBEK, c. d., str. 252.

²⁰ Srov. LICHOVNÍK, T. In: JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář*. Kniha II. § 79–180 občanského soudního řádu. Praha 2018, str. 590.

řízení (tj. pokud by elektronický platební rozkaz nebyl vydán, nebo by byl proti němu podán odpor podle § 174 OSŘ, pro který by byl zrušen).²¹

Rovněž odpor proti elektronickému platebnímu rozkazu je možné podat prostřednictvím ePodatelny a systému CEPR. Žalovaný má však na výběr, zda podat odpor prostřednictvím ePodatelny, či klasicky podle pravidel doručování v civilním řízení (§ 45 a násl. OSŘ).²² Pro podání odporu již není na stránkách ePodatelny k dispozici formulář pro vyplnění, avšak je nutné jej vygenerovat v aplikaci InfoDokument. Prostřednictvím aplikace InfoDokument je také možné získat elektronický originál elektronického platebního rozkazu, a to i s doložkou nabytí právní moci.²³

Přestože elektronický platební rozkaz je plně digitalizován, strany sporu do elektronického spisu přístup nemají. Některé dokumenty mohou dohledat v aplikaci InfoDokument, avšak ne přílohy návrhu apod.

Insolvenční rejstřík

Přestože agenda elektronického platebního rozkazu funguje již plně elektronicky, bude první agendou, která by měla mít funkční eSpis, agenda insolvenční.²⁴ Za tímto účelem bude pravděpodobně upraven insolvenční rejstřík, jenž je podle § 419 odst. 1 insolvenčního zákona²⁵ informačním systémem veřejné správy, který spravuje Ministerstvo spravedlnosti a jehož hlavní funkcí je funkce informační.²⁶ Je veden elektronicky prostřednictvím aplikace ISIR na stránkách justice.cz.²⁷ Insolvenční rejstřík není rejstříkem ve smyslu zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob,²⁸ nýbrž na něj dopadají pravidla stanovená zákonem o informačních systémech veřejné správy.^{29, 30} Insolvenční rejstřík

obsahuje insolvenční spisy, které jsou vedeny o každém dlužníkovi (§ 419 odst. 2 IZ). Mimo insolvenční spisy obsahuje insolvenční rejstřík také seznam insolvenčních správců a seznam dlužníků. Všechny části insolvenčního rejstříku jsou fakticky propojeny prostřednictvím odkazů.³¹ Insolvenční rejstřík je veřejně přístupný všem, s výjimkou údajů a dokumentů, o kterých tak stanoví zákon (jedná se např. o přílohy podání, některé osobní údaje fyzických osob, anebo utajované informace; § 419 odst. 3 IZ).³² Každý má právo do insolvenčního rejstříku nahlížet a pořizovat z něj kopie a výpisy.

Jak uvádí Petr Chytil: „Insolvenční řízení se svou veřejností zcela vymyká jiným druhům civilního řízení.“³³ I přesto je insolvenční spis veden také v listinné podobě, která je pro insolvenční řízení stále klíčová (vedle elektronického spisu v insolvenčním rejstříku), neboť obsahuje veškeré listiny týkající se řízení.³⁴ V listinném spisu jsou obsaženy všechny informace a listiny, které se týkají insolvenčního řízení. Obsah elektronického spisu se v převážné míře překrývá s tím listinným, avšak, jak již bylo uvedeno výše, v elektronickém spisu nejsou zveřejněny přílohy jednotlivých podání.³⁵ Insolvenční spis zveřejněný v insolvenčním rejstříku v souladu s § 421 IZ obsahuje: i) rozhodnutí insolvenčního soudu vydaná v rámci insolvenčního řízení (oddíly A³⁶ a B v insolvenčním spisu; rozhodnutí týkající se přihlášek pohledávek oddíl P) a v souvisejících incidenčních sporech (oddíl C insolvenčního spisu)³⁷; ii) veškerá podání týkající se dlužníka (podaná ze strany insolvenčního správce, věřitelů, dlužníka, nebo jiných oprávněných osob); a iii) další informace, o kterých tak stanoví tento zákon nebo insolvenční soud (oddíl D insolvenčního rejstříku, do kterého se ukládají pro insolvenční řízení méně zásadní písemnosti, např. úřední

²¹ SEDLÁČEK, c. d., str. 197.

²² Nález Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. I. ÚS 2733/13. Dále SEDLÁČEK, c. d., str. 197.

²³ Aplikace InfoDokument je dostupná na stránkách justice.cz.

²⁴ RANDSDORFOVÁ, E., c. d.

²⁵ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

²⁶ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2011, sp. zn. 29 NSČR 35/2010.

²⁷ CHYTIL, P. Komentář k § 419. In: SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání (4. aktualizace). Praha 2023 [online]. Dostupné na <<https://www.beck-online-cz>>.

²⁸ Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ STANISLAV, A. § 419 [Definice insolvenčního rejstříku]. In: BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. *Insolvenční zákon: Komentář*. [online]. Dostupné na <<https://www.aspl.cz/menu/search>>.

³¹ CHYTIL, c. d.

³² K údajům zveřejňovaným v ISIR se vyjádřil Nejvyšší soud např. v rozsudku ze dne 26. 4. 2018, sp. zn. 29 Cdo 1633/2016, ve kterém stanovil, že „Zveřejnil-li insolvenční soud v insolvenčním rejstříku pověření a úřední záznam o nahlížení do spisu, aniž by současně pro veřejnost znepřístupnil údaje o bydlišti a datu narození osoby, která nahlížela do spisu jako pověřená osoba přihlášeného insolvenčního věřitele, nejde o nesprávný úřední postup.“

³³ CHYTIL, c. d.

³⁴ STANISLAV, c. d.

³⁵ Srov. KOZÁK, J. Komentář k § 419. In: KOZÁK, J., BROŽ, J., DADAM, A., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. *Insolvenční zákon. Komentář*. 4. vydání. Praha 2018, str. 1624. Dále CHYTIL, c. d.

³⁶ Podle Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. 29 NSČR 41/2015: „Případně pochybení poskytovatele webové služby insolvenčního rejstříku, spočívající v opožděném „oznámení“ úpadku dlužníka, nemá vliv na běh lhůty k přihlášení pohledávky věřitele.“

³⁷ Evidováno pod agendou lcm.

záznamy o nahlížení do písemné podoby soudního spisu).³⁸ Některé písemnosti insolvenční soud v rejstříku nezveřejní vůbec, nebo je zveřejní jen částečně. Stane se tak v případě, že písemnost obsahuje např. obchodní tajemství, nebo osobní údaje týkající se konkrétní fyzické osoby (srov. § 423 IZ). V písemné podobě spisu však musejí být i tyto údaje obsaženy v plném znění, které však není běžně přístupné, ale pouze s vědomím nebo souhlasem insolvenčního soudu.³⁹ Zveřejňování písemností do insolvenčního rejstříku upravuje § 421 IZ, podle něhož: „Podání došlá insolvenčnímu soudu v elektronické podobě a písemnosti pořizované insolvenčním soudem se do insolvenčního rejstříku vkládají pomocí elektronického přenosu dat. Ostatní písemnosti a podání se vkládají přenesením jejich obrazové podoby do insolvenčního rejstříku.“

Insolvenční rejstřík je s elektronickým spisem spojován nejčastěji, avšak do plně elektronizované spisu má daleko.⁴⁰ Pro nahlédnutí do spisu je tedy stále nutné se fyzicky dostat na soud (srov. § 100a odst. 4 a § 126 odst. 1 IZ a srov. § 44 OSR).

NaSpis

Obdobně jako insolvenční rejstřík funguje také aplikace NaSpis provozovaná Ústavním soudem. V této aplikaci mohou právní zástupci účastníků a vedlejších účastníků vzdáleně nahlížet do dokumentů, obsažených v soudním spise.⁴¹ Aplikace však nenahrazuje osobní nahlédnutí do spisu, neboť (stejně jako v případě aplikace ISIR) v ní nejsou k nahlédnutí přílohy podání.⁴² Zpřístupněny jsou pouze elektronické dokumenty (nikoliv naskenované kopie).⁴³ Zároveň není na zpřístupnění a užívání aplikace NaSpis právní nárok.⁴⁴ Nahlédnutí je umožněno jen právním zástupcům, a to na základě žádosti, podané přes internetové rozhraní aplikace.⁴⁵ Ústavní soud podanou žádost zkontroluje a poté právnímu zástupci zašle unikátní přístupové údaje prostřednictvím jeho datové schránky.⁴⁶ Právě přes

datovou schránku je ověřena identita právního zástupce a jeho oprávnění do spisu nahlédnout.⁴⁷ Uživatelé mají možnost nahlédnout maximálně do dvou spisů najednou, a to pouze po dobu 48 hodin od chvíle jejich zpřístupnění.⁴⁸ Přestože je aplikace NaSpis vítaným krokem k elektronizaci justice, nepředstavuje zatím ideální model digitálního soudního spisu.

Digitální vedení soudního spisu

Pro posouzení, zda a jak může digitální vedení spisu fungovat, je nejdříve nutné si vyjasnit, co je tímto vedením myšleno. Mám za to, že digitální soudní spis, tedy eSpis, by měl fungovat tak, aby do něj mohlo nahlížet více subjektů najednou, a to v režimu 24/7. Tedy aby byl soudní spis účastníkům řízení a jejich zástupcům zpřístupněn kdykoliv. Neustálý přístup k soudnímu spisu by mohl přinést značné urychlení celého soudního řízení, neboť odpadne nutnost spisy fyzicky odesílat v případě odvolání, dovolání či zapůjčení spisu, čímž bude zároveň usnadněna spolupráce mezi jednotlivými soudy.⁴⁹ S tím souvisí také snížení možného rizika poškození nebo ztráty spisu při přepravě. Ze spisu by mělo být možné pořizovat kopie a opisy, neboť i kdyby tato funkce v systému chyběla, bylo by velmi jednoduché tuto nemožnost obejít (např. prostřednictvím aplikace výstřižků, printscreenu apod.). Dále mám za to, že by neměla chybět možnost prostřednictvím eSpisu doručovat podání soudu. Miroslav Sedláček k digitálnímu spisu uvádí, že: „V případě dálkového přístupu do spisu by odpadly nejen náklady, které je třeba mnohdy na cestu na soud vynaložit, ale znamenalo by to i úsporu časovou.“⁵⁰ Mezi další možné výhody digitálního soudního spisu patří také automatizace vnitřních procesů při správě spisu, např. propojení s datovou schránkou, automatické přiřazování doručenek a rovněž možnost snazšího počítání lhůt.

Jak již bylo uvedeno, občanský soudní řád (§ 40b), kancelářský řád soudu (§ 200b)

³⁸ Srov. STANISLAV, c. d.

³⁹ STANISLAV, c. d.

⁴⁰ Srov. KOZÁK, c. d., str. 1624.

⁴¹ *O aplikaci na spis*. [online]. Dostupné na < <https://naspis.usoud.cz/Home/About>>.

⁴² Srov. POSPÍŠIL, I. *Ústavní soud spouští internetovou aplikaci NaSpis, zpřístupňující právním zástupcům elektronické dokumenty ze soudního spisu*. [online] 30. 8. 2018. Dostupné na < <https://www.usoud.cz/aktualne/ustavni-soud-spousti-internetovou-aplikaci-naspis-zpristupnujici-pravnim-zastupcum-elektronicke-dokumenty-ze-soudniho-spisu>>. Dále též *O aplikaci na spis*, c. d.

⁴³ NAHODIL, T. *Do spisů Ústavního soudu přistupuje elektronicky přes internet 222 advokátů*. [online] 1. 3. 2019. Dostupné na < <https://www.ceska-justice.cz/2019/03/do-spisu-ustavniho-soudu-pristupuje-elektronicky-pres-internet-222-advokatu/>>.

⁴⁴ NAHODIL, c. d.

⁴⁵ NAHODIL, c. d.

⁴⁶ NAHODIL, c. d.

⁴⁷ *O aplikaci na spis*. [online]. Dostupné na < <https://naspis.usoud.cz/Home/TermsAndConditions>>. NAHODIL, c. d.

⁴⁸ *O aplikaci na spis*, c. d. a NAHODIL, c. d.

⁴⁹ Srov. GRYGAR, J. In: *4. kulatý stůl o online soudnictví v ČR: Jaký je stav digitalizace justice v ČR?* [online]. 9. 5. 2022. Dostupné na < https://www.youtube.com/watch?v=G1by113Vgg&ab_channel=PP-%C4%8Cesk%C3%A1tiskov%C3%A1kancel%C3%A1%C5%99>.

⁵⁰ SEDLÁČEK, c. d., str. 200.

i jednací řád soudu (§ 26a) již nyní předpokládají elektronické vedení soudního spisu. Konkrétní pravidla pro jeho vedení však budou muset být teprve přijata. V rámci elektronického spisu budou všechny listinné dokumenty převedeny do elektronické podoby, a to jako prosté kopie, bude-li to možné, nebo jako elektronické konverze.⁵¹ Všechny dokumenty v elektronickém spisu by zároveň měly být označeny pořadovým číslem, jako je tomu v případě klasického listinného spisu, ve kterém jsou uvedena čísla jednotlivých listů.⁵² Zároveň si lze jen těžko představit, že budou spisy vedeny pouze elektronicky.⁵³ Účastníci budou i nadále doručovat soudu listinné důkazy, přičemž některé listiny (např. některé cenné papíry) převod do elektronické podoby ani neumožňují.⁵⁴ S ohledem na tuto skutečnost bude pravděpodobně stále nutné vést alespoň sběrný listinný spis, jako je tomu v případě elektronického platebního rozkazu.⁵⁵

eSpis

Ministerstvo spravedlnosti vydalo strategický rámec eJustice 2023+, v jehož rámci je řešen tzv. eSpis.⁵⁶ Cílem eSpisu je především usnadnění přístupu k soudním spisům. Pomocí eSpisu by subjekty řízení měly mít přístup v režimu 24/7 a zároveň by se spisem mohly pracovat v jeden okamžik.⁵⁷ Strategický rámec obsahuje rovněž ukázkou, v jakém režimu by se mohl spis zobrazovat. Platformě eSpisu je však věnována pouze jedna strana a mimo hlavní myšlenky není více specifikováno, jakým způsobem by eSpis fungoval, zda by prostřednictvím něj bylo možné zakládat podání nebo důkazní listiny, či jakým způsobem by z něj např. mohly být pořizovány kopie. Také není uvedeno, jakým způsobem bude subjektům řízení spis zpřístupněn, zda jim např. bude zaslán přístupový kód, či bude přístup zřízen přes např. bankovní identitu.

Úskalí digitálního vedení soudního spisu

Zavedení digitálního soudního spisu je jistě krok správným směrem, avšak půjde o složitý a časově náročný proces. Pravděpodobně největší výzvou je nalezení správného programu, ve kterém bude elektronický spis provozován. Je nezbytně nutné nalézt takový program, který nebude poruchový a data v něm uložená budou dostatečně zabezpečena před kyberútoky.⁵⁸ Vychází také otázka, kdo takový program připraví, zda soukromý nebo státní subjekt, či dokonce subjekt zahraniční. Před zavedením digitálního soudního spisu je dále nutné vyřešit otázku sociálně slabších, bez přístupu na internet, a seniorů, kteří si s novými technologiemi často sami neporadí. Pro takové případy se jako možné řešení nabízí klasické osobní nahlížení do listinného spisu, nebo zajištění, aby se tyto osoby mohly dostavit do budovy soudu, kde pro ně bude připraveno místo určené k nahlížení do soudních spisů. Konkrétní listiny by si účastníci řízení mohli rovněž zajistit na CzechPointu, avšak vytištění celého spisu by mohlo být velmi nákladné.

Závěr

Digitální (elektronický) soudní spis je netrpělivě očekáván nejen účastníky řízení a jejich právními zástupci, ale i samotnými soudy. K jeho úspěšnému zavedení je ale nutné vyřešit několik palčivých otázek (jako je samotný program digitálního soudního spisu) a také upravit právní úpravu. Občanský soudní řád, jednací řád soudu i kancelářský řád soudu zavedení elektronického spisu již předpokládají, je však stále nutné přijmout konkrétní pravidla pro řádné a efektivní fungování elektronického spisu.

⁵¹ ŠEBEK, c. d., str. 254.

⁵² Srov. ŠEBEK, c. d., str. 254.

⁵³ LAVICKÝ, c. d., str. 208.

⁵⁴ SEDLÁČEK, c. d., str. 199–200.

⁵⁵ Srov. ŠEBEK, c. d., str. 255.

⁵⁶ Ministerstvo vnitra. *Strategický rámec eJustice 2023+*. [online] 1. 3. 2023. Dostupné na < <https://www.databaze-strategie.cz/cz/ms/strategie/strategicky-ramec-ejustice-2023?typ=download>>.

⁵⁷ Ministerstvo vnitra, c. d.

⁵⁸ Srov. SEDLÁČEK, c. d., str. 200.